

Súd: Okresný súd Nové Mesto n/V
Spisová značka: 5P/19/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3512200533
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Elena Šuríková
ECLI: ECLI:SK:OSNM:2012:3512200533.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom samosudkyňou JUDr. Elenou Šuríkovou vo veci starostlivosti súdu o maloletého R. J., nar. XX.X.XXXX, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, dieťa rodičov matky: H. Y., nar. XX.XX.XXXX, občianky Slovenskej republiky, trvale bytom T., Y. X. XXX/XX, t.č. bytom R. Č.. XX a otca A.X. J., nar. XX.XX.XXXX, občana Slovenskej republiky, bytom R. Č.. XX, o nariadenie ústavnej starostlivosti, t a k t o

rozhodol:

I. Súd nariaďuje ústavnú starostlivosť nad mal. R. J., nar. XX.X.XXXX a umiestňuje maloletého s účinnosťou od 20.1.2012 do D. D., D. XXX, Q..

II. Matka je p o v i n n á prispievať na výživu mal. R. J., nar. XX.X.XXXX sumou 30 % zo sumy životného minima mesačne na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, s účinnosťou od 20.1.2012, ktoré je povinná poukazovať vždy do 20. dňa v mesiaci vopred na účet D. D., D. XXX, Q..

III. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu mal. R. J., nar. XX.X.XXXX sumou 30 % zo sumy životného minima mesačne na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, s účinnosťou od 20.1.2012, ktoré je povinný poukazovať vždy do 20. dňa v mesiaci vopred na účet D. D., D. XXX, Q..

IV. Nedoplatok na zročnom výživnom na mal. R. J., nar. XX.X.XXXX, za obdobie od 20.1.2012 do 31.10.2012 vo výške 247,- Eur je matka povinná splácať v mesačných splátkach vo výške 5,- eur, spolu s bežným výživným do zaplatenia na účet D. D., D. XXX, Q., pod stratou výhody splátok. Nezaplatením jednej splátky riadne a včas sa stáva splatný celý dlh.

V. Nedoplatok na zročnom výživnom na mal. R. J., nar. XX.X.XXXX, za obdobie od 20.1.2012 do 31.10.2012 vo výške 247,- Eur je otec povinný splácať v mesačných splátkach vo výške 5,- eur, spolu s bežným výživným do zaplatenia na účet D. D., D. XXX, Q., pod stratou výhody splátok. Nezaplatením jednej splátky riadne a včas sa stáva splatný celý dlh.

VI. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Pred začatím konania súd na základe podnetu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom nariadil uznesením č. k. 5P/19/2012-12 zo dňa 19.01.2012 v spojení s uznesením Krajského

súdu v Trenčíne č. k. 4CoPom/2/2012-34 zo dňa 25.02.2012 predbežné opatrenie, ktorým dočasne umiestnil maloletého R. J., rod. J., nar. XX.X.XXXX, pochádzajúceho z matky H. Y., nar. XX.X.XXXX a otca A. J., rod. J., nar. X.XX.XXXX, do starostlivosti D. D., D. XXX, Q.. Dôvodom umiestnenia bola skutočnosť, že rodičia maloletého dieťaťa svojím nezodpovedným prístupom k rodičovstvu vážne ohrozili život a zdravie maloletého R., ktorý bol pracovníkmi Úradu práce sociálnych vecí a rodiny odvezený do Fakultnej nemocnice v W. z dôvodu podozrenia omrzlín a následného komplexného vyšetrenia zdravotného stavu maloletého. Dňa 16.01.2012 v čase o 17.55 hod. OO PZ Q. J. Q. T. obdržalo telefonickú informáciu, že dvaja dospelí v značne podnapitom stave v obci R. ležia na zemi a vedľa nich sa nachádza maloleté dieťa. Po príchode na miesto bolo zistené, že na zemi ležia 3 osoby a to muž, žena a maloleté dieťa. Dve dospelé osoby boli pod vplyvom silného požitia alkoholických nápojov a vedľa nich sa nachádzalo maloleté dieťa oblečené v tričku, nohaviciach a silno sa triaslo, pravdepodobne od zimy. Následne bolo zistené, že ide o A. J. a H. Y.. Príslušníkmi OO PZ boli vyzvaní, aby sa presunuli do domu a nevzbudzovali verejné pohoršenie. Za pomoci príslušníkov boli odvedené dve dospelé osoby a maloleté dieťa do domu, kde následne skontrolovali dieťa, ktoré obliekli, nakoľko bolo silne podchladené. U menovaných bola dychovou skúškou zistená prítomnosť alkoholu s pozitívnymi výsledkami, a to u matky 1,55 mg/l a otca maloletého 1,29 mg/l. Príslušní pracovníci o tejto skutočnosti informovali pracovníkov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorí na základe zistených skutočností rozhodli, že dieťa odvezú so sebou. Následne zabezpečili odvoz maloletého do Fakultnej nemocnice v W., kde bolo odovzdané službu konajúcemu lekárovi detského oddelenia, pretože išlo o podozrenie, že maloletý má omrzliny 1. stupňa, že je zaparený a pád matky na dieťa mohol spôsobiť jeho vnútorné poranenie. Stará matka nevyjadrila súhlas s umiestnením maloletého do jej osobnej starostlivosti.

Matka maloletého nesúhlasila so skutočnosťami uvedenými v podnete a s umiestnením syna do ústavnej starostlivosti. K udalostiam dňa, kedy bol maloletý R. odobratý uviedla, že otec dieťaťa bol vybavovať uhlie a bol prevziať hmotnú pomoc. Ona pripravovala večeru. Suseda, s ktorou nie je v dennom kontakte ju vulgárne oslovila a zakričala, že za chvíľu prídu policajti. Nakoľko má vážne zdravotné problémy, je pre ňu ťažké nájsť si prácu, avšak je schopná zabezpečiť starostlivosť o maloletého.

Otec maloletého nesúhlasil so skutočnosťami uvedenými v podnete a ani s nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletým, pretože chce maloletého vychovávať sám v rodinnom dome.

Kolízny opatrovník navrhol ponechať maloletého v ústavnej starostlivosti a navrhol súdu rozhodnúť o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletým.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky, otca, kolízneho opatrovníka a svedkyne G. Y., oboznámil sa s rodným listom maloletého dieťaťa, so správami a úradnými záznamami Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom a Vráble a Sociálnej poisťovne, správou obce R., obsahom spisu sp. zn. 4P/101/2012, ako aj s ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav :

Mal. R., nar. XX.X.XXXX pochádza z partnerského vzťahu H. Y., nar. XX.X.XXXX, toho času bytom R. Č.. XX a A. J., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom R. Č.. XX. Na základe citovaného predbežného opatrenia bol maloletý R. prijatý do D. D. T. Q. dňa 20.01.2012. Z nemocnice bol prepustený s diagnózou O. Y., hojacia sa odrenina spánkovej časti hlavy vpravo, zaparenina v oblasti genitálu. Maloletý bol prepustený bez liečby. Po umiestnení v zariadení sa na dieťa nikto z biologickej rodine nekontaktoval osobne, telefonicky, písomne, ani žiadnym iným spôsobom. Od dňa 17.02.2012 sa starostlivosť mal. R. poskytuje v profesionálnej rodine zamestnancom detského domova. Od umiestnenia maloletého R. v zariadení celkovo o dieťa prejavila záujem iba matka dieťaťa. Telefonicky spolu 4-krát, a to 08.03.2012, 10.04.2012, 24.04.2012 a 15.06.2012 a za účelom návštevy dieťaťa sa matka dostavila 2-krát, a to 20.03.2012 a 25.04.2012. Matka sa na dieťa prvýkrát informovala telefonicky prostredníctvom pediatričky maloletého MUDr. F., avšak dohodnuté stretnutie sa neuskutočnilo, pretože matka prišla neskôr a z dôvodu dodržania denného režimu maloletého, nebolo možné uskutočniť osobné stretnutie. Druhá návšteva sa uskutočnila dňa 25.04.2012. V oboch prípadoch bolo z matky cítiť požitie alkoholických nápojov, čo ani nepopierala. Počas celej komunikácie sa vracala k situácii, keď jej bolo dieťa odňaté zo starostlivosti. Stavala sa do pozície obete, ktorej polícia a úrady neoprávnene

zobrali dieťa. Nekriticky sa stavala k svojmu kľúčovému problému - závislosti od alkoholu. Tvrdila, že len občas požije alkohol v minimálnej miere. Skutočnosť, že na návštevu prišla pod vplyvom alkoholu, odôvodnila tým, že je psychicky na dne a nevie, ako by iným spôsobom riešila danú situáciu. Otec do dnešného dňa žiadnym spôsobom od umiestnenia neprejavil záujem o maloletého. S poukazom na postoj oboch rodičov riešil D. D. Q. v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Q. situáciu dieťaťa hľadaním vhodnej náhradnej rodiny. Dieťa bolo v marci 2012 zaradené do procesu sprostredkovania náhradnej rodičovskej starostlivosti formou pestúnskej starostlivosti. Od 27.03.2012 bolo dieťa nakontakované na žiadateľov o pestúnsku starostlivosť, interakcie prebehli úspešne a ich vzťah sa vyvíja pozitívne.

Maloletý R. je rád stredobodom pozornosti, a to najmä dospelých ľudí, je aktívny, spontánny a hravý. Pri kontaktoch s neznámymi osobami je spočiatku hanblivý, ostražitý, drží sa v úzadí. Časom samostatne vyvíja aktivitu na nadviazanie kontaktu, po osmelení je spolupracujúci. Maloletý R. je prevažne pozitívne naladený, ak sa mu niečo nepáči vyvíja maximálnu aktivitu k zmene situácie. Veľmi rád sa učí nové veci, pričom im venuje maximálnu pozornosť. Veľmi rád sa hrá. Je plienkovaný, potrebu ohlasuje, občas ju vykoná do nočníka. Samostatne sa naje lyžicou. Emočne sa fixuje na ľudí, ktorí mu poskytnú starostlivosť. Po príchode do detského domova bol plačlivý, ťažko v noci spával, v správaní prejavoval prvky agresie, jednalo sa o naučené prejavy, ktoré maloletý R. pravdepodobne odpozoroval vo svojom prostredí, no vhodným psychologickým a pedagogickým prístupom boli tieto negatívne prejavy v správaní eliminované. Negatívne zážitky, ktoré R. prežil sa znovu otvárali počas spánku, často sa v noci budil, plakal, bol dezorientovaný, vyhľadával objatie a pocit bezpečia u dospelého. Tieto prejavy postupne vymizli po stabilizovaní dieťaťa v profesionálnej rodine. V súčasnosti dieťa pozitívne napreduje, psychomotorický vývin je v norme, reč mierne zaostáva. U dieťaťa badať miernu citovú plochosť, pri situáciách, ktoré ostatné deti prežívajú emotívne, R. reaguje bez emócií, s kľudom, flegmaticky. Pri odlúčení sa od blízkej osoby, ku ktorej má vytvorený pozitívny emočný vzťah neprejavuje známky separačnej úzkosti, čo je pre deti jeho veku ojedinelé. Tieto prejavy sú pravdepodobne výsledkom straty vzťahovej väzby k matke v rannom veku a následnou emočnou depriváciou. Pre dieťa je nevyhnutné, aby bolo emočne vyživované, malo pocit bezpečia a istoty a stabilné rodinné prostredie. Pri kontakte s matkou bol maloletý R. úzkostný, ostražitý, spočiatku sa zdráhal, nechcel byť s ňou v jednej miestnosti, pri návšteve inklinoval k samostatnej hre, resp. sa zapájal do hry psychologičkou, ktorá bola prítomná pri návšteve. Počas celej návštevy matka prežívala silné emócie, čo sa odzrkadlilo aj v jej správaní. Tieto skutočnosti výrazne ovplyvnili jej schopnosť nadviazať kontakt s dieťaťom. Vzhľadom na to, že matka bola plačlivá, nervózna, neustále opakovala, že nevie, prečo jej bolo odobraté dieťa, nebola schopná náhľadu na situáciu, podarilo sa jej nadviazať kontakt s dieťaťom až na konci návštevy. Pri odchode sa matka s dieťaťom rozlúčila, slúbila synovi, že ho opäť príde navštíviť, keď bude mať narodeniny. No v deň narodenín neprišla a ani sa neozvala. Maloletý R. odišiel z návštevy bez problémov, utekal k svojmu profesionálnemu rodičovi. K biologickej matke nemá vytvorený vzťah, nepoznal ju a vnímal ju ako „tetu“, ktorá sa s ním hrala. Otec maloletého počas pobytu maloletého R. v detskom domove neprejavil o neho záujem. Na pojednávaní 06.08.2012 poskytla rodičom riaditeľka detského domova jej osobné číslo a možnosť priameho kontaktu. Ani rodičia, ani nikto z príbuzných sa však na maloletého neinformoval.

Z výsluchu svedkyne G. Y., bolo zistené, že stará matka sa v roku 2008 presťahovala z T. do R. za manželom z dôvodu, že mal rodičov v staršom veku, ktorí vyžadovali starostlivosť. Jej dcéra, matka maloletého už v R. bývala pred jej prisťahovaním. Mala vybavenú aj prácu v Tesco, kde aj prestúpila z Q., avšak po nedorozumeniach, svedkyňa nevedela uviesť, čo sa udialo, rozviazala pracovný pomer. Opakovane svoju dcéru napomínala, avšak ona nechcela akceptovať svojich rodičov a brať v úvahu ich pripomienky. Čo sa týka dcérinho tehotenstva, dozvedela sa o ňom tak, že jej do schránky vhodila list, kde oznámila, že je vo 4. mesiaci tehotenstva. V tom čase už matka maloletého nebývala so svojimi rodičmi, bývala v R.. Tesne pred pôrodom prišla k svojim rodičom. Svedkyňa potvrdila, že si sama zavolala sanitku, pretože ona jej ešte pred začiatkom tehotenstva povedala, že nesúhlasí s jej tehotenstvom, pretože si nebola istá či otcom je ten, ako matka uvádza, ako aj na sociálne pomery v akých žila. Počas pobytu v nemocnici dcére denne telefonovala, čakala ju pri návrate z pôrodnice, avšak sa vrátila k svojmu partnerovi, otcovi maloletého. Svojej dcére pomohli s vecami pre maloletého, vrátane kočíka, nakoľko má 4-ročného vnuka, tak dcére väčšiu časť vecí pre maloletého darovala. Následne sa až od susedov dozvedela, že matka s otcom spolu s maloletým chodia po dedine pod vplyvom alkoholu, na čo sa skontaktovala s pracovníkmi Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, s ktorými bola v neustálom kontakte. Matka maloletého absolvovala aj liečenie, avšak po krátkom čase sa znovu

k alkoholu vrátila. Svedkyňa, stará matka maloletého, uviedla, že nie je v jej silách, čo uviedla aj zodpovednej pracovníčke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, aby sa starala aj o maloletého, nakoľko sa stará spolu s manželom o svokra po ťažkej operácii. O maloletého sa v minulosti nestarala, pretože chcela, aby matka maloletého prebrala zodpovednosť za výchovu svojej dieťaťa a dúfala, že prestane požívať alkoholické nápoje. O odobratí maloletého R. sa dozvedela až z televízie. Potvrdila, že sa s matkou maloletého kontaktuje, je síce pravdou, že ju asi mesiac nenavštívila, ale má vedomosť, že prerušila spolužitie s otcom maloletého dieťaťa. V súčasnosti pokiaľ má vedomosť býva u nejakého kamaráta. V Q. matke maloletého vybavila ubytovanie pre osamelú matku, avšak ona tam odmietla nastúpiť. Podľa jej vedomostí matka maloletého nemá vytvorené vhodné podmienky na vychovávanie maloletého. Matka maloletého pri návštevách u svojej matky nie je pod vplyvom alkoholu, pretože pozná názor svojej matky. Na záver doplnila, že matka maloletého ju tesne po poslednom pojednávaní navštívila, mala značný monokel pod okom a uviedla jej, že otec maloletého ju fyzicky napadol. Svedkyňa si myslí, že táto udalosť bola dôvodom odchodu matky maloletého zo spoločnej domácnosti.

Zo správy Obce R. bolo zistené, že matka maloletého dieťaťa nemá v obci trvalý ani prechodný pobyt, ale býva u A. J., ktorý je otcom maloletého dieťaťa. Podmienky na bývanie nie sú vhodné. Otec maloletého dieťaťa poberá iba čiastočný invalidný dôchodok a o matke maloletého nemajú momentálne vedomosť, aké a či poberá sociálne dávky.

Zo správ Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Q. J. Q. T. a T. a Sociálnej poisťovne bolo zistené, že otec maloletého nie je evidovaný na odbore sociálnych vecí - oddelení posudkových činností a peňažných prostriedkov na kompenzáciu ŤZP a nepoberá žiadny kompenzačný príspevok ani príspevok na opatrovanie. Nenachádza sa v evidencii poistencov Sociálnej poisťovne. Nenachádza sa v evidencii uchádzačov o zamestnanie. V evidencii sa naposledy nachádzal v období od 08.06.1994 do 30.10.1994. Je poberateľom invalidného dôchodku od 16.01.2008 vo výške XXX,XX Eur. Do júna 2011 poberal dávku a príspevky v hmotnej núdzi vo výške XX,XX Eur mesačne. V súčasnosti už nepoberá dávku a príspevky v hmotnej núdzi. Matka maloletého dieťaťa poberala príspevok na dieťa vo výške XX,XX Eur a rodičovský príspevok vo výške XXX,XX Eur mesačne od 21.05.2010 do 29.02.2012. Nebola vedená a ani nie je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie.

Z úradných záznamov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto vyplynulo, že dňa 02.02.2012 kontaktovala úrad J. F. s tým, že matka maloletého u nej plakala, že jej bolo odobrané dieťa. Matka nemá žiadne finančné prostriedky, na návštevu svojho dieťaťa, ani za čo sa liečiť. Lekárke bol vysvetlený postup. Lekárka potvrdila, že stav matky sa ohľadne alkoholu zhoršuje a že vysvetlí matke nutnosť odbornej pomoci. Dňa 08.02.2012 sa telefonicky informovala stará matka maloletého. Vyjadrila podozrenie, že matka maloletého neustále požíva alkohol. Domov si dcéru, matku maloletého, nevezme, chce ju dostať na liečenie. Potvrdila, že maloletého si starí rodičia nevezmú do starostlivosti. Dňa 16.02.2012 sa rodičia maloletého dostavili na úrad a domáhali sa oznámenia, kde majú dieťa. Boli pod vplyvom alkoholu. Vyhrážali sa, že boli porušené ich ľudské práva, neprejavovali snahu niečo zlepšiť. Na vzniknutú situáciu prejavili nekritický pohľad, vlastné zlyhanie absolútne odmietali. Popreli, že by v deň odobratia dieťaťa boli pod vplyvom alkoholu. Boli odprevadení na súd za účelom prevzatia uznesenia o nariadení predbežného opatrenia. Bol im odovzdaný kontakt do detského domova. Boli upozornení, že boli vykonané opakované pokusy o návštevu, na čo uviedli, že nikomu neotvárajú. Matka maloletého odmietla odporúčenie na liečbu závislosti na alkohole. Uviedli, že nemajú žiadne finančné prostriedky na telefonát do detského domova. Bola dohodnutá návšteva za účelom umožnenia rodičom zatelefonovať maloletému. Dňa 22.02.2012 bol vykonaný pokus o šetrenie v domácnosti matky maloletého. Bol neúspešný, iba susedia potvrdili, že sú doma a že sú vídaní pod vplyvom alkoholu. Dňa 16.03.2011 sa matka maloletého dostavila na úrad, aby sa kontaktovala s vedúcou oddelenia. Matka maloletého javila známky požitia alkoholu, bol z nej silne cítiť (a to aj po odchode z kancelárie), zajakávala sa, bola emocionálne rozrušená. Na upozornenie, že je pod vplyvom alkoholu, uviedla, že to nie je pravda. Oblečenie mala znečistené. Miestami roztrhané, v tvári bola opuchnutá, s množstvom vyrážok. Triasli sa jej ruky. Poprela, že by požívala alkohol.

Z obsahu spisu tunajšieho súdu vedeného pod sp. zn. 4P/101/2012 bolo zistené, že bol podaný návrh na zverenie maloletého R. do pestúnskej starostlivosti. Navrhovatelia žiadali, aby súd rozhodol predbežným opatrením podľa § 76 ods.1 písm. b) O.s.p. o uložení povinnosti Detskému domovu Q. odovzdať maloletého do ich starostlivosti. Súd návrhu na vydanie predbežného opatrenia nevyhovel.

Podľa ustanovenia § 44 ods. 1 a ods. 3 písm. c) zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len Zákona o rodine), náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba naväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Náhradnou starostlivosťou je ústavná starostlivosť.

Podľa ustanovenia § 54 ods. 2 Zákona o rodine súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

Podľa ustanovenia § 54 ods. 3 Zákona o rodine, ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

Podľa ustanovenia § 54 ods. 4 Zákona o rodine, súd môže výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musí byť preukázaná.

Podľa ustanovenia § 54 ods. 5 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o nariadení ústavnej starostlivosti súd vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na citové väzby maloletého dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie.

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záverom, že rodinné a výchovné prostredie, ktoré zabezpečovali rodičia maloletého dieťaťa, nevytvára zázemie pre maloletého R.. Práve naopak došlo k tak závažnému ohrozeniu maloletého, ktoré viedlo k záverom súdu, že je potrebné nariadiť ústavnú starostlivosť nad maloletým R.. Zákonnými podmienkami, na základe ktorých možno nariadiť ústavnú výchovu je, že výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená, rodičia nemôžu a ani nechcú zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Rodičia maloletého R. požívajú alkoholické nápoje, i keď matka maloletého dieťaťa podľa vyjadrenia svedkyne v poslednej dobe už nepožíva alkoholické nápoje a opustila spoločnú domácnosť vedenú spolu s otcom maloletého. U matky bola v priebehu konania preukázaná silná citová väzba, avšak ani sila tohto puta matku nedonútila k tomu, aby sebakriticky pristúpila k hodnoteniu svojej životnej situácie. Aspoň pripustila, že má problém, ktorý spôsobil, že jej muselo byť zo starostlivosti odobraté dieťa. Otec maloletého dieťaťa vystupuje počas celého konania pod vplyvom alkoholu, bolo problematické v súčinnosti s ním vykonávať dokazovanie. Viacerými dôkazmi bola však preukázaná skutočnosť, že maloletý R. žije v nevyhovujúcich podmienkach, (z dôvodu, že rodičia maloletého neumožnili šetrenie v ich domácnosti, musel súd vychádzať z iných dôkazov) čo sa vyhrtilo v deň odňatia maloletého R. zo starostlivosti rodičov. Je potrebné si zo strany rodičov uvedomiť riziko situácie, aké nastalo v deň, kedy dieťa bolo odobraté z ich starostlivosti. Nie je možné vychovávať dieťa, keď sú rodičia pod vplyvom alkoholu a bolo len životným šťastím, že maloletému R. neboli spôsobené vážnejšie poranenia. Pri starostlivosti o maloletého R. nestačí len tá skutočnosť, že dieťa nebolo doteraz vážnejšie choré, ale je potrebné uvedomiť si, čo situácia v rodine vyvolala a spôsobila v psychike maloletého R.. Maloletý citovo strádal, čo sa prejavilo na jeho správaní pri prevzatí do ústavnej starostlivosti na základe nariadeného predbežného opatrenia. Po príchode do detského domova bol plačlivý, ťažko v noci spával, v správaní prejavoval prvky agresie, jednalo sa o naučené prejavy, ktoré maloletý R. pravdepodobne odpozoroval

vo svojom prostredí, no vhodným psychologickým a pedagogickým prístupom boli tieto negatívne prejavy v správaní eliminované. Negatívne zážitky, ktoré R. prežil, sa znovu otvárali počas spánku, často sa v noci budil, plakal, bol dezorientovaný, vyhľadával objatie a pocit bezpečia u dospelého. Tieto prejavy postupne vymizli po stabilizovaní dieťaťa v profesionálnej rodine. Čo potvrdilo správnosť vyňatia maloletého z jeho biologickej rodiny. V súčasnosti dieťa pozitívne napreduje, psychomotorický vývin je v norme, reč mierne zaostáva. U dieťaťa badať miernu citovú plochosť, pri situáciách, ktoré ostatné deti prežívajú emotívne, R. reaguje bez emócií, s kludom, flegmaticky. Pri odlúčení sa od blízkej osoby, ku ktorej má vytvorený pozitívny emočný vzťah neprejavuje známky separačnej úzkosti, čo je pre deti jeho veku ojedinelé. Tieto prejavy sú pravdepodobne výsledkom straty vzťahovej väzby k matke v rannom veku a následnou emočnou depriváciou. Matka síce o maloletého prejavila záujem, avšak pri návštevách bola pod vplyvom alkoholu a sila prežívajúcich emócií

jej neumožnila naplno prežiť stretnutie so synom. Maloletý R. matku považoval za „tetu“, ktorá sa s ním hrala. Vzhľadom na to, že výchova a starostlivosť o maloletého je vážne narušená a v priebehu konania nebola ani zistená osoba, do starostlivosti ktorej by mohol byť maloletý zverený (stará matka, ktorá by mohla zabezpečiť starostlivosť o maloletého, túto starostlivosť naďalej odmieta z dôvodu, že sa spolu s manželom stará o svokru po ťažkej operácii a danú situáciu považuje za spôsob, ako matku maloletého priviesť k tomu, aby sa začala liečiť zo závislosti od alkoholu) súd nemohol uprednostniť pred nariadením ústavnej starostlivosti náhradnú osobnú starostlivosť alebo pestúnsku starostlivosť (§ 54 ods. 1 Zákona o rodine), pretože tieto sú určené na naplnenie úplne iného cieľa a nevedli by k náprave psychického stavu maloletého, ktorý potrebuje stabilizovanie svojho vnímania sveta a budovanie emočnej stránky svojej osobnosti a umožnenie dať šancu rodičom, aby prehodnotili svoje správanie v úlohe rodičov. Súd nariadil ústavnú starostlivosť bez toho, že by pristúpil pred jej nariadením k iným výchovným opatreniam (§ 54 ods. 4, § 37 ods. 2 Zákona o rodine), pretože narušenie výchovy maloletého prejavujúce sa v jeho negatívnych prejavoch správania sa postupne eliminuje vhodným pedagogickým a psychologickým prístupom k maloletému, ktorý potrebuje stabilné rodinné prostredie, ktoré bude priaznivo pôsobiť na vývoj maloletého R. i po emočnej stránke.

Neprejavovanie záujmu o maloletého zo strany rodičov preukazuje, že nie sú zatiaľ pripravení, či už finančne ale aj citovo nie sú zodpovední za zdravý vývoj svojho dieťaťa. V danom prípade ide o výnimočné realizovanie príslušných ustanovení, kedy bolo potrebné maloletému dieťaťu zabezpečiť náhradnú starostlivosť vo forme ústavnej starostlivosti, nakoľko nikto z rodinných príslušníkov neprejavil záujem o prevzatie starostlivosti o maloleté dieťa a rozhodnutie o inom výchovnom opatrení, by nespĺnilo daný účel. Nariadením ústavnej starostlivosti vzťah medzi maloletým dieťaťom a rodičmi naďalej trvá. Rodičia sú len fakticky obmedzení pravidlami zariadenia ústavnej starostlivosti. Na základe vykonaných dokazovaní v súlade s ochranou práv maloletého dieťaťa, súd dospel k záveru, že momentálne najlepším riešením situácie, v ktorej sa maloletý R. ocitol, je nariadenie ústavnej starostlivosti. Súd apeluje na rodičov, aby zmenil postoj k svojmu synovi a pristúpili zodpovedne k plneniu si rodičovských povinností. Bude si to u nich vyžadovať veľké úsilie, aby vyriešili vlastné problémy a mohli byť synovi oporou a výchovným vzorom. Každý sa môže ocitnúť v zložitej životnej situácii, kedy si nevie sám pomôcť, a preto by nemali rodičia odmietať pomoc zo strany sociálnych pracovníkov a najmä matka by sa nemala brániť využiť možnosť psychologického poradenstva.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa ustanovenia § 81 ods. 1 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

Podľa ustanovenia § 81 ods. 2 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

Je povinnosťou súdu určovať výšku výživného bez ohľadu na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného, a to v minimálnom rozsahu, vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Vzhľadom ku skutočnosti, že vykonanými šetreniami boli zistené nedostatočné finančné prostriedky a majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa, súd určil matke a otcovi maloletého R. povinnosť platiť výživné vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa mesačne. Vyživovacia povinnosť bola určená s účinnosťou od umiestnenia maloletého R. do D. D. T. Q..

Súd určil nedoplatok na zročnom výživnom na maloleté dieťa, za obdobie od 20.01.2012 do 31.10.2012, zo strany matky vo výške 247,-Eur (12 dní x 0,86 Eur, 5 mesiacov x 26,-Eur a 4 mesiace x 26,65 Eur), pričom povolil matke zaplatiť nedoplatok v mesačných splátkach po 5,-Eur spolu s bežným výživným a zo strany otca vo výške 247,-Eur (12 dní x 0,86 Eur, 5 mesiacov x 26,-Eur a 4 mesiace x 26,65 Eur), pričom povolil otcovi zaplatiť nedoplatok v mesačných splátkach po 5,-Eur spolu s bežným výživným, u oboch rodičov pod hrozbou straty výhody splátok na účet D. D., D. XXX, Q., v súlade s § 160 ods. 1 veta druhá O.s.p., podľa ktorého súd môže určiť, že peňažné plnenie sa môže vykonať aj v splátkach, ktorých výšku a podmienky zročnosti určí, a to aj tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, teda nezaplatením jednej splátky sa stáva splatný celý dlh.

Podľa § 55 ods. 1 Zákona o rodine, súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p., v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať i bez návrhu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Trenčíne cestou tunajšieho súdu písomne, v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 221 ods. 1 O.s.p., súd rozhodnutie zruší, len ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
- h) súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav
- i) sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali,
- j) bol odvolacím súdom schválený zmier.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom dobrovoľne splnená, možno podať návrh na exekúciu podľa osobitného predpisu.